

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

40 aastat ordinatsioonipäevast

6. septembril täitub 40 aastat päevast, mil Tallinna toomkirikus seati kirikuõpetaja ametisse toona 26-aastane Joel Luhamets ja 21-aastane Leevi Reinaru.

Hommik 6. septembril 1978. a. algas eksamiga EELK konsistooriumi ees. Mõlemal mehel olid usuteaduse õpingud alles pooleli, aga suur puudus töötajatest tingis olukorra, et enamik vaimulikke läkitati tööle juba õpingute ajal. Kuna ordinatsioon oli juba välja kuulutatud, ei olnud eksamil läbikukkumise hirmu.

„Kuidas sa valid kirjakoha, mille peale sa jutlustad?“ küsiti eksamil Joeli käest. „Jutlustan ikka perikoopide, s.t. ette antud kirjakohtade peale, kui suudan, aga kui ei suuda, siis mõne muu kirjakoha peale.“ Vastusega jäädigi hästi rahule.

Õhtul kell 18 algas jumalateenistus. Oli kolmapäev. Ordineerijaks oli Edgar Hark, kes ise alles kolm kuud varem oli peapiiskopiks valitud ja kelle pidulik ametiseseadmine usupuhastuspühal seisis veel ees. Ordinatsioonipäeval assisteerisid teda Eduard Salumäe ja Kuno Pajula. Jutlustas Joel Luhamets. Jumalateenistusele järgnes õnnitlemine toomkiriku käärkambris.

Joel Luhamets jutlusamas Tallinna toomkirikus 6. septembril 1978. a.

Joel oli valmis tööle asuma igas Eesti paigas, välja arvatud Virumaa ja Saaremaa. Paraku läks nii, et kutse tuli just Saaremaalt ja Joeli esimeseks tööpaigaks sai Kuressaare kogudus. Esialgu ütles Joel peapiiskopile „ei“, aga siis tuli Jaak Salumäe ja mõtet kiitis heaks ka Eduard Salumäe. Vaatamata eesseisvale teadmatusele otsustasid Joel ja Tiina teele asuda.

Leevi Reinaru alustas oma teenimist Avinurme koguduses, kuid selle töö katkestas ajateenistus Nõukogude armees. Alates 1982. aastast teenib ta Lääne-Nigula kogudust.

Tänujumalateenistus on neljapäeval, 6. septembril kell 18 Pauluse kirikus. Jutlustab praost Leevi Reinaru.

Terve Piibel on nüüd ka usbeki keeles

1. juunil 2017. a. esitleti Usbekistani pealinnas Taškendis esmakordselt usbekikeelset Piiblit. Tõlketööga tehti algust juba 19. sajandil, kuid vahepeal töö katkes. Pärast NSV Liidu lagunemist võeti töö uuesti käsile ja 23 aastaga oli Piibel tõlgitud.

Töö oli siiski raske. Pärast 2005. a. rahutusi muutus poliitiline režiim rangemaks ja tõlketööd tuli jätkata välismaal. Usbeki kristlased kannatasid läbiotsimiste, kristliku kirjan-

duse konfiskeerimise ja halvemal juhul ka arreteerimiste käes. Usbeki keelt on lubatud kasutada ainult islami kogudustel. Seega tuli riigi luba usbekikeelse piibli avaldamise jaoks üsna ootamatult. Piibli esitlusel oli lubatud osaleda vaid õigeusu, katoliku, luteri ja baptisti koguduste esindajail.

14. detsembril 2016. a. ametisse astunud president Shavkat Mirziyoyevi ametiajal on Usbekistanis tunda

vabanemist. President tunnustab end mõõdukaks moslemiks.

Religiooni ei tõrjuta enam avalikust elust. Usbeki keelt kõneleb 27 miljonit inimest, kellest umbes 22 miljonit elavad Usbekistanis.

Allikad: Evangelisch weltweit 3/2018
www.unitedbiblesocieties.org
www.orthochristian.com

Marek Roots: nõtruses

Räägime alustuseks Sinu lapsepõlvest. Milline on sinu perekond?

Sündisin 6. jaanuaril 1976. aastal Elvas, aga kasvasin ja käisin koolis Rõngus. Minu vanemate peres on kokku neli last: minule lisaks mu kaksikõde Marika ja kaks vanemat poolvenda Erkki ja Elmer. Nemadki on kaksikud! Isa Aleksander töötab aastakümneid loomakasvatuses, ema Helju raamatupidamise ja majanduse valdkonnas. Täna on nad mõlemad pensionärid ja elavad taas Elvas.

Isa sündis Siberis, kuna tema ema Aino küüditati sinna 1941. aasta juunis. Vanaema esimene perekond hävines repressioonide käigus täiesti. Venemaal kohtus ta volgasakslasest Davidiga, nii sündiski Aleksander. Muide, vanaema Aino käis leeris ja laulutati Tartu Pauluse kirikus Harri Haameri käe all. Vanaema meenutas päris mitmel korral üht leeritundi, kus Harri olevat jutustanud loo oma esimesest armumisest. Paraku suri neiu varakult, mis tõi Harrile tol hetkel palju hingevalu ja mitmeid vastusetu küsimusi. Ometi jõudnud ta viimaks selgusele: „Jumal on siiski armastus!“ Ma ei tea täpselt, miks vanaema elustas korduvalt selle ammuse mälestuse. Ta ise kaotas noorelt oma esimese abikaasa ja kolm last. Võib olla olid Harri Haameri sõnad temalegi trööstiks.

Milline on Sinu perekond praegu?

Olen abielus Pirjoga, meie peres kasvavad tütar Hanna-Mirjam (12) ja poeg Evald (8). Abiellusime 2001. aastal, laulatus oli Pauluse kirikus. Olime abikaasaga tol korral küll Mustvee koguduse liikmed, kuid teoloogiaüliõpilastena käisime sageli Pauluse kirikus jumalateenistustel. Nii otsustasimegi selle pühakoja kasuks. Kuna laulatus toimus 6. jaanuaril, siis olid kirikus veel kaks sihvakat jõulukuuske. Nende ladvad varjasid osa altariseinal olnud piibliktekstist „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud ja mina annan teile hingamise“. Seetõttu jäid laulatusfotol noorpaari peade kohale toredalt sõnad „koormatud ja vaevatud“. Pulmapäevale mõeldes tuleb see mõnikord ikka meelde – ja küll on

hea, et teame ka ülejäänud salmi!

Milline isa oled Sina?

Oh, sellele küsimusele ei oska ma ise kuigi hästi vastata. Peaks küsima laste ja abikaasa käest. Väga heaks isaks ma end ei pea, näen mitmeid vajakajäämisi. Eriti võibolla usulise kasvatamise osas. Martin Luther ju rõhutas, et perepea olgu nagu pastor, kel tuleb oma kodust kogudust vaimulikult juhatada ja õpetada. Ei tea, millise hinde usuisa mulle selles töös annaks...

Mis on need asjad, mida oled alles nüüd, kui sul endal on lapsed, taibanud isaks olemise kohta?

Peamiselt olen vist taibanud seda, et inimene armastab oma tegusid paremini ette kujutada kui ta neid

tegelikkuses suudab teostada. Seega on perekond minu jaoks muuhulgas alandlikkuse kool. Arvan, et Jumal on maailma loonud kaks askeetluse vormi: kloostri ja perekonna. Mõlemad annavad suurepärase võimaluse kohtuda iseendaga nii nagu sa tegelikult oled.

Mis on kõige tähtsam, mida tahaksid oma lastele õpetada?

Palvetamist ja andestamist. Neid saab õpetada ka siis, kui näed iseenda poolikust. Usun, et neis kahes on peidus jõud, mis viib inimest elus edasi ka siis, kui kõik muu variseb.

Kuidas Sa jõudsid Jumala juurde?

Mingisugune arusaam Jumalast kui kõrgemast jõust, kes näeb, kuuleb ja vastab, on mul olnud kogu teadliku

saab vägi täielikuks

eluoja. Isapoolne vanaema õpetas juba varakult Meie Isa palve, emapoolne vanaema – nagu hiljem teada sain – palvetas lastelaste eest. Keskkoolis tekkis huvi religiooni-maailma vastu, esialgu sattusid teele igasugused esoteerilised ja ida usunditega seotud materjalid. Pööre Jumala poole toimus lõplikult 1995. aasta algul, mil mu vend Elmer õppis ühes vabakoguduse piiblikoolis ja tutvustas mullegi rõõmusõnumit Jeessusest. Jumal muutis noil päevil mu elu sõna otseses mõttes. Sügisel asusin õppima Tartu Teoloogia Akadeemiasse. Eenok Haamer ristis ja leeritas mind Mustvee kirikus jõulupühade eel. Eenok on mu vaimulik isa tänini.

Mis on Sinu elus Jumala ja usu tõttu muutunud?

Muutused on suured, kuna enne kristlaseks saamist kujutasin oma elu ja tulevikku hoopis teisiti ette. Täna võin öelda, et osadus Jumala ja kogudusega, samuti igapäevane kirikutöö on minu elu kese ja sisu. Olen selle üle väga õnnelik ja tänulik. Samas on kindel seegi, et muutumise protsess kestab edasi, vähemalt kuni surmani. Jumal vormib meid päevast päeva, „kuni me kõik jõuame usu ja Jumala Poja tundmise ühtsusesse, saades täismeheks Kristuse täisea mõõtu mööda“ (Ef4,12-13).

Kus Sa oled varem õpetajana teeninud ja mida Sa sealt kaasa võtad?

Mind ordineeriti EELK vaimulikuks 2003. aastal. Esimesed viis aastat teenisin Pärnumaal Häädemeeste, Treimani ja Tahkuranna kogudusi. Vahepeal tegutsesime abikaasaga ligi aasta Kanada praostkonnas, peamiselt Toronto Peetri koguduses. Alates 2008. aastast kuni käesoleva suveni teenisime Keila Miikaeli kogudust. Keila periood on meie senises töö- ja pereelus kõige pikem ja tähendusrikkam. Olen saanud praktilisi kirikutöö kogemusi kõige avaramas mõttes – jutlustamisest pühakoja remondini. Ühtlasi on kogudusetöö aidanud mul seesmiselt, usuliselt kasvada. Olen naljatamisi mõelnud, et võib-olla on kirikuõpetajad vaimulikelt eeldustelt

eriti nõrgad inimesed, keda Jumal peab pastoriameti kaudu hoidma pidevalt usulisel keskkonnas, sest muidu nad langeksid ära. Aga mine tea, võib olla see polegi nali.

Kuidas sündis otsus tulla Tartu Pauluse kogudusse abiõpetajaks?

Alguses oli kutse Kristjan ja Joel Luhametsa poolt. Kartus suure elumuutuse ja ka koguduse ees ei lasknud aga kohe jah-sõna öelda. Ja nagu mainitud, eks Keilagi oli meile väga lähedaseks saanud ning mõnigi pakiline töö ootas seal alles lõpetamist. Nii et tee lõpliku otsustamiseni võttis aega ligi aasta. Julgustavaks sai asjaolu, et Pauluse kogudust teenima kutsuti mind koos abikaasaga, kellel on samuti kirikutöö kutsumus ja aastate pikkune kogemus.

Kirikuõpetaja töö nõuab palju nii aega kui vaimujõudu. Mida tähendab see kirikuõpetaja pere jaoks?

Minul pole sel teemal midagi originaalset öelda. Seda on ju mitmed kirikuõpetajate lapsed suureks kasvanud kurtud, et isa tuli ka kallite pühade aegu alles hilja õhtul koju. Eks meiega lapsed küsivad mõnikord: millal me üheskoos midagi teeme? Selliseid küsimisi tuleb muidugi tõsiselt võtta ja püüda olukorda parandada. Seda minu meelest mitte ainult perekonna huvides, vaid ka Jumala loomiskorra pärast. Inimene peab aeg-ajalt tööst puhkama, muidu ta rikub kolmandat käsku, juutlikus tähenduses sabbatikäsku. Sõnad „Vaata, ei tuku ega jää magama see, kes Iisraeli hoiab“ on öeldud ikkagi Jumala, mitte inimese kohta!

Oled sa oma elus kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Kindlasti, nii nagu enamik kristlasi. Kusjuures eriliseks võib mõnikord saada pealtnäha väga tavaline olukord, mille pärast sai Jumalat palutud. Korraga märkad Jumala ilmselget juhatust ja koged Tema lähedust. See äratub ühtaegu nii aukartust kui ka turvatunnet. Issand on ligi! Olen tohtinud näha, kuidas koguduses palutud eestpalved aitavad inimestel lahendada vägagi keerulisi olukordi. Eestpalve ja tänu

saavad siis hoopis laiema tähenduse, mis ühendab ja kinnitab paljude usku.

Mida ütleksid teistele kristlastele julgustuseks?

Ma ütleksin Pauluse sõnadega: „Kui Jumal on meie poolt, kes võib siis olla meie vastu? Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas tema meie kõikide eest, kuidas ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima? Kes võib süüdistada Jumala valituid? Jumal on see, kes õigeks teeb.“ (Rm 8,31-33).

Mis on see, mis sinu usku igapäevaelus kinnitab?

Mulle on väga suureks toeks ja õnnistuseks igapäevane piiblilugemine. Tunnistan, et mitmeid aastaid polnud see minu jaoks sugugi loomulik rütm, eriti Vana Testamendi lugemise osas. Tagasi vaadates pean regulaarset piiblilugemist üheks suurimaks Jumala kingituseks oma elus. Asi pole ju lihtsalt millegi kristliku tegemises. Piibel kui Jumala Sõna toob lugejani Vaimu, mis realselt kujundab ja muudab uskliku inimese maailma, tema ellusuhtumist, otsuseid, ootusi ja lootust. Kui meil pole Jumala Vaimu, siis oleme paratamatult – Lutheri sõnadega öeldes – patu, kuradi ja surma meelevallas. Kaduva maailmavaimu meelevallas. Julgustavalt ja innustavalt mõjuvad ka kohtumised teiste kristlastega. Minu jaoks on koguduse osadus, kasvõi ainult pühapäevased jumalateenistused, elu ja surma küsimus, vaimuliku kodu või kodutuse küsimus. Jumalateenistusel on Jumala kohalolek, kui nii saab öelda, kõige intensiivsem, sest ainult seal jagatakse koos nii kuuldavat Sõna kui ka suuga vastu võetavat sakramenti.

Milline on Sinu lemmikkirjakoht Piibis?

Neid on mitu, aga kogudusetööle mõeldes tooksin välja järgmise: „Kuid Tema ütles mulle: „Sulle piisab minu armust, sest nõtruses saab vägi täielikuks.“ Nii ma siis kiitlen meelsamini oma nõtrusest, et Kristuse vägi lasuks elama minu peale.“ (2Kr 12,9).

Küsimusi esitas Liina Raju.

Jumalateenistused

6. sept kell 18 tänujumalateenistus.
 9. sept kell 10 kuld- ja hõbeleer.
 16. sept kell 10.
 23. sept kell 10.
 30. sept kell 10.
 kell 12 laste- ja perede jum.
 7. okt kell 10. Tartu Pauluse kiriku pühitsemise 101. aastapäev, jutlustab Marko Tiitus.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks mängutuba, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid alates 26. septembrist kolmapäeviti kell 17.

Taize palvused neljapäeviti 17.30

Naiskoor alates 19. septembrist kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor alates 18. septembrist teisipäeviti kell 18.15.

Piibliringid:

- E. 3. sept kell 17.00 (Liive)
 E. 10. sept kell 17.00 (Liive)
 P. 16. sept kell 11.30 (Juta)
 P. 16. sept kell 11.30 (Merike)
 E. 17. sept kell 17.00 (Liive)
 P. 23. sept kell 11.30 (Juta)
 E. 24. sept kell 17.00 (Liive)
 R. 28. mai kell 18.00 (Aino)
 P. 30. sept kell 11.30 (Merike)
 E. 1. okt kell 17.00 (Liive)
 P. 7. okt kell 11.30 (Juta)
 P. 14. okt kell 11.30 (Merike)

Noorteõhtud – reedeti kell 19.
 Info: Robert Bunder, tel 59110105.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 742 0258.

Liikmeannetus (soovitav 1% sissetulekust) saab teha ülekandega (EE282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Leerikool

Uus leerikool algab paralleelselt **kahes rühmas**. Osavõtjail on valida, kas nad eelistavad tundides käia alates 1. oktoobrist esmapäeviti kell 18:00-19:30 või alates 5. oktoobrist reedeti kell 19:00-20:30. Leeripüha on mõlemale rühmale 1. adventipühapäeval, 2. detsembril kell 10:00. Eelnev registreerumine ei ole vajalik. Tarvitseb vaid esimesse tundi kohale tulla. Tere tulemast!

Pühapäevakool

Pühapäevakooli avajumalateenistus on kirikus 30. septembril kell 12.00. Sobivasse rühma saad end kirja panna koguduse kantseleis (tel 7 420 258 või tartu.pauluse@eelk.ee). Kirjuta palun oma nimi, sünniaeg, telefon(id), klass koolis, kui käid, ja rühm, kuhu tuled.

Esimesed tunnid on 6. oktoobril.
 Kõik tunnid algavad kell 11.00:
 2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)
 5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)
 I–II klass (Pirjo Roots ja Annelly Tubin)
 III–V klass (Anu Seppa)
 VI–VIII klass (Katrin Luhamets ja Angela Ploomi)

6. oktoobril kell 10 alustab Anna Humala juhatusel tööd ka lastekoor. Kõik uued lauljad on teretunud.

Kontserdid

L. 8. sept kell 18 Pärdi päevad 2018 Nargenfestivali raames. Esinevad Eesti Filharmoonia Kammerkoor, ja Tallinna Kammerorkester. Dirigent Tõnu Kaljuste. Kavas: J. S. Bach kantaat „Brich dem Hungrigen dein Brot”; A. Pärt „Berliner Messe”, „Für Lennart in memoriam”, palve teosest „Kanon pokajanen”. Pilet 20€/15€.

P. 16. sept kell 18 E STuudio koori- ja tantsukooli avakontsert. Tasuta.

L. 29. sept kell 19 „Reinaru Vennad”. Kristlik noortemuusika. Tasuta.

L. 13. okt kell 17 Harju kammerkoor Tartu sõpruslinnast Tampereist. Kavas vaimulik koorimuusika, Orelil Janne Salmenkangas. Tasuta.

Pauluse

noortepäevad

28.-30. septembril ootavad koguduse noored külla nii sõpru Eesti ja Soome kogudustest kui kõiki uusi huvilisi. Noortepäevade teema „Mina olen!” esitab küsimusi: Kes on Jumal? Mida tähendab, et olen Jumala loodud? Kas võin vahel olla nõrk? Kes ma olen? Kas kõlban Jumalale sellisena nagu olen? Aga teistele? Laupäeva õhtul annavad kirikus kontserdi „Reinaru Vennad”. Registreerumine noortepäevadele on alanud. Lähem info: <http://tartupauluse.ee/paulusepaevad>

Sõpruskoguduse uus õpetaja seati ametisse

26. augustil seati ametisse Siilinjärvi koguduse uus õpetaja (*kirkkoherra*).

Introduktsioonitalituse pidas Kuopio piiskop Jari Jolkkonen. Teda assisteerisid Siilinjärvi eelmine õpetaja Seppo Laitanen, sõpruskoguduse õpetaja Kristjan Luhamets, praost Oiva Malinen ja koguduse juhatuse aseesimees Liisa Väättäinen. Jutlustas õpetaja Olli Kortelainen, kes võttis aluseks kirjakoha Mk 12,41-44, mis kõneleb lesknaise ohvriannist.

Aastatel 1997–2001 oli Olli Kortelainen Tallinna Soome koguduse õpetaja. Hiljem on ta teeninud Säyneise, Juankoske, Valtimo ja Varpaisjärvi kogudusi.

Siilinjärvi ja Tartu Pauluse on sõprusuhted on kestnud üle 25 aasta.

Uue õpetaja ametisseseadmisel olid kohal ka tema kolm eelkäijat (vanuse järjekorras vasakult): Veijo Ahonen, Markku Kettunen, Seppo Laitanen ja uus õpetaja Olli Kortelainen.

Foto: Sini-Marja Kuusipalo